

Sygn. akt VI ACa 353/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 marca 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA Jacek Sadowski

Sędziowie: SA Grażyna Kramarska

SO del. Grzegorz Tyliński (spr.)

Protokolant: Patryk Pałka

po rozpoznaniu 4 marca 2020 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa S. K. (1)

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 20 czerwca 2018 r., sygn. akt XXV C 2221/17

I. oddala apelację;

I. zasądza od S. K. (1) na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 4050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym;

II. przyznaje na rzecz adwokat A. P. kwotę 3600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu i nakazuje wypłacenie tej kwoty ze środków Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie.

Sygn. akt **VI ACa 353/19**

UZASADNIENIE

Pozwem z 11 maja 2015 r. S. K. (1) wystąpił pierwotnie przeciwko Skarbowi Państwa – Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych, R. D., M. Z. o zasądzenie kwoty 160 000 zł wraz z odsetkami od dnia 11 maja 2015 r. do dnia zapłaty. Pierwotnie wyrokiem z dnia 21 października 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo w całości. Wskutek apelacji powoda Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 22 czerwca 2017 r. (sygn. akt (...)): uchylił zaskarżony wyrok w stosunku do Skarbu Państwa – Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i zniósł postępowanie przed Sądem Okręgowym w stosunku do tego pozwanego oraz przekazał w tej części sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego oraz oddalił apelację w stosunku do pozwanych R. D. i M. Z..

Przy ponownym rozpoznawaniu sprawy Skarb Państwa – Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wnosił o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 20 czerwca 2018 r. (sygn. akt XXV C 2221/17) Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo oraz odstąpił od obciążenia powoda kosztami procesu. Rozstrzygnięcie to zapadło przy następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

Postanowieniem z dnia 18 grudnia 1997 r. Sąd Rejonowy dla W. zabezpieczył powództwo A. K. (1) działającej przez przedstawiciela ustawowego J. K. (1), w ten sposób, że zobowiązał pozwanego S. K. (1) do łożenia na rzecz małoletniej powódki po 500 zł miesięcznie. Na podstawie powyższego postanowienia, na wniosek wierzycielki komornik przy Sądzie Rejonowym dla W. R. D. wszczęła egzekucję przeciwko S. K. (1). Po uzyskaniu przez wierzycielkę tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Rejonowego we W. z dnia 27 lipca 1999 r. pełnomocnik wierzycielki złożył wniosek o dalsze prowadzenie egzekucji, a tym samym wyegzekwowanie od powoda na rzecz małoletniej wierzycielki A. K. (1), alimentów w kwocie po 500 zł miesięcznie, za okres od 6 maja 1997 r. do dnia 31 lipca 1999 r. oraz o dalsze alimenty po 700 zł miesięcznie, poczynając od dnia 1 sierpnia 1999 r. Z uwagi na bezskuteczność prowadzonego postępowania egzekucyjnego, decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 kwietnia 1998 r. wierzycielce A. K. (1) przyznane zostały świadczenia z funduszu alimentacyjnego w kwocie 354,83 zł miesięcznie i wypłacane były począwszy od kwietnia 1998 r.

W dalszej kolejności w postępowaniu pierwszoinstancyjnym ustalono, iż w dniu 8 maja 1999 r. E. (Z.) K. działając w imieniu małoletnich M. K. i J. K. (2) złożyła do komornika R. D. wniosek o wszczęcie egzekucji świadczeń alimentacyjnych przeciwko dłużnikowi S. K. (1). Z uwagi na bezskuteczność prowadzonego postępowania egzekucyjnego, decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 19 października 2006 r. wierzycielom J. K. (2) i M. K. przyznane zostały świadczenia z funduszu alimentacyjnego początkowo w kwocie po 300 zł miesięcznie. Decyzją Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w L. z dnia 18 października 2010 r. ustalono S. K. (1) należność do zwrotu w wysokości 9 600 zł należności głównej oraz kwotę 1 664,68 zł z tytułu odsetek. Kwota ta uległa później powiększeniu o odsetki. Decyzją Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w L. z dnia 7 stycznia 2011 r. stwierdzono wygaśnięcie decyzji w przedmiocie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego na rzecz J. K. (2) i M. K.. Fundusz Alimentacyjny, z którego wypłacane były świadczenia na rzecz uprawnionych uległ likwidacji. Likwidatorem Funduszu Alimentacyjnego jest Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie spraw o świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego, do którego prawo powstało przed dniem wejścia w życie ustawy z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Sąd Okręgowy ustalił ponadto, iż w dniu 15 kwietnia 2013 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla W. R. D. zajął wierzytelności z tytułu świadczeń emerytalno - rentowych w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych S. K. (1) wzywając do dokonywania potrąceń, w zajęciu wskazano, że same zaległości z tytułu świadczeń alimentacyjnych wynoszą 41 800 zł, a alimenty bieżące wynoszą po 800 zł miesięcznie na J. K. (2) i M. K.. Pismem z dnia 19 czerwca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych poinformował, że wobec wstrzymania wypłaty świadczenia brak jest możliwości dokonywania dalszych potrąceń ze świadczenia. W dniu 2 lipca 2013 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla W. R. D. przekazała sprawę wierzycieli J. K. (2) i M. K. przeciwko dłużnikowi S. K. (1) Komornikowi przy Sądzie Rejonowym dla W. R. D. w W. M. Z.. Akta (...) Komornika Sądowego Rewiru I przy Sądzie Rejonowym dla W. R. D. zostały załączone do akt (...) Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla W. M. Z.. Została wszczęta egzekucja z nieruchomości dłużnika, do której przyłączyli się inni wierzyciele w tym Skarb Państwa - Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W lutym 2014 r. do prowadzącego z wniosku wierzyciela postępowania egzekucyjnego komornika sądowego R. D. wpłynęło pismo osoby podającej się za wierzyciela o umorzenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przeciwko S. K. (1). Komornik sądowy R. D. wobec wątpliwości co do tożsamości osoby podającej się za wierzyciela, a także konieczności uzyskania zgody Likwidatora, powziął czynności zmierzające do ustalenia czy przedmiotowy wniosek faktycznie pochodzi od wierzyciela.

Decyzją nr (...) Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odmówił umorzenia należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, odmówił umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z

tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5% opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 18 260,22 zł. Dłużnik S. K. (1) na powyższe czynności komornika sądowego złożył do sądu skargę, która została prawomocnie oddalona przez Sąd Okręgowy W. P. w W. postanowieniem z 11 lutego 2015 r. Przedmiotowa kwestia była również przedmiotem badania w sprawie z powództwa S. K. (1) przeciwko R. D. o ochronę dóbr osobistych i zapłatę, zawisłą przed Sądem Okręgowym w Warszawie (sygn. akt (...), który wyrokiem z 10 czerwca 2015 r. oddalił w całości powództwo.

W dalszej kolejności Sąd Okręgowy ustalił również, iż Sąd Rejonowy dla W. we W. postanowieniem z 16 września 2014 r. zawiesił egzekucję prowadzoną przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla W. w W.. W dniu 18 lutego 2015 r. Komornik Sądowy dla W. – P. M. Z. po raz kolejny zajął wierzytelności z tytułu świadczeń emerytalno-rentowych w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych S. K. (1) – w oparciu o tytuł wykonawczy Sądu Rejonowego w L. III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich z 19 stycznia 2012 r., (...), wzywając do dokonywania potrąceń. W zajęciu wskazano, że same zaległości z tytułu świadczeń alimentacyjnych wynoszą 41 800 zł, a alimenty bieżące na J. K. (2) wynoszą 400 zł miesięcznie. Zaległości względem ZUS wynoszą 61 807,62 zł zaś względem (...) oraz (...) odpowiednio 15 750 zł oraz 36 464,72 zł. W dniu 16 marca 2015 r. wyrokiem Sądu Rejonowego dla W. we W. ustalono, iż obowiązek alimentacyjny S. K. (1) wobec A. K. (2) (z domu K.) wynikający z orzeczenia Sądu Rejonowego dla W. z dnia 27 lipca 1999 r. sygn. akt (...) wygasł z dniem 29 kwietnia 2014 r.

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla W. w W. M. Z. dokonał zajęcia wierzytelności dłużnika S. K. (1) na rzecz wierzyciela Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W.. W dniu 22 maja 2015 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla W. R. D. przekazał sprawę wierzycielki A. K. (2) (K.) i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przeciwko dłużnikowi S. K. (1) Komornikowi przy Sądzie Rejonowym dla W. w W. M. Z. . Do dnia przekazania sprawy zaległe alimenty na rzecz wierzycielki A. (K.) K. za okres do dnia 29 kwietnia 2014 r. wyniosły 117 123,42 zł, ponadto na rzecz likwidatora ZUS z tytułu świadczeń wpłaconych do dnia 1 maja 2004 r. wierzytelność wyniosła 18 260,22 zł. Nie została ona zaspokojona. Na dzień 22 maja 2015 r. w depozycie sądowym pozostawała kwota w wysokości 13 759,47 zł. Zadłużenie S. K. (1) na dzień 18 września 2015 r. w sprawie (...) wierzyciela J. K. (2) wynosiły ogółem 183 194,87 zł, w tym zaległość z tytułu zaległych alimentów 43 800 zł, należności likwidatora funduszu alimentacyjnego 61 807,62 zł, wpłata dłużnika na saldzie wynosiła 1 706,87 zł. Zadłużenie S. K. (1) na dzień 18 września 2015 r. w sprawie (...) wierzyciela A. K. (1) (obecnie K.) wynosiła ogółem 135 455,18 zł, w tym zaległość z tytułu alimentów 117 132,42 zł, w tym należności likwidatora funduszu alimentacyjnego 18 260,22 zł. Wpłaty dłużnika na saldzie wynosiły o zł.

W tak ustalonych okolicznościach faktycznych Sąd Okręgowy uznał, iż powództwo winno podlegać w całości oddaleniu. Sąd ten zwrócił uwagę, iż S. K. (1) domagał się ostatecznie od pozwanego Skarbu Państwa – Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dwóch niezależnych od siebie roszczeń: odszkodowawczego w wysokości 30 000 zł opierając swoje roszczenie w oparciu o twierdzenie o prowadzenie bez tytułu wykonawczego egzekucji świadczeń niebędących alimentami; o zadośćuczynienie w kwocie 130 000 zł za poddanie podczas postępowania egzekucyjnego powoda okrutnemu i poniżającemu traktowaniu urągającemu jego godności. Pomimo wydania przez Sąd Apelacyjny w Warszawie wyroku oddalającego powództwo w stosunku do osób fizycznych będących komornikami sądowymi, z którego czynnościami w toku prowadzonych postępowań egzekucyjnych wiązała poniesienia szkody w tej wysokości oraz naruszenie dobra osobistego w postaci godności, powód nie zajął ponownie stanowiska w sprawie, jak również nie zmodyfikował podstaw faktycznych powołanych na ich uzasadnienie.

Co do pierwszego z powyższych roszczeń, Sąd Okręgowy uznał, iż może być ono rozpoznawane wyłącznie na płaszczyźnie wyznaczonej przez art. 417 k. c. Odpowiedzialność Skarbu Państwa jest w takiej sytuacji uzależniona pozostaje od spełnienia trzech przesłanek - niezgodnego z prawem działania lub zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej, wystąpienia szkody oraz związku przyczynowego pomiędzy niezgodnym z prawem działaniem lub zaniechaniem przy wykonywaniu władzy publicznej, a szkodą. Zasadniczą przyczyną dla której Sąd I instancji oddalił roszczenie odszkodowawcze wywodzone przez powoda był brak bezprawności działań pozwanego Skarbu Państwa. Nieprawidłowość w działaniu władzy publicznej może przybrać postać naruszeń konstytucyjnych praw i wolności, konstytucyjnych zasad funkcjonowania władzy publicznej, uchybień wymaganiom określonym w ustawach zwykłych, aktach wykonawczych (uchybień w sferze prawa materialnego i procesowego), jak i uchybień normom

pozaprawnym, w różny sposób powiązany z normami prawnym. Przedmiotem deliktu organu władzy publicznej może być jedynie naruszenie konkretnej normy nakazującej (lub zakazującej) dokonywania określonych czynności w danej sytuacji. Kwestia braku bezprawności toczącej się przeciwko S. K. (1) egzekucji, na podstawie tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Rejonowego dla W. z dnia 27 lipca 1999 r., po dniu 29 kwietnia 2014 r., wobec wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego w stosunku do uprawnionego wierzyciela A. K. (2) (K.), które to twierdzenie stanowiło podstawę wywodzonych przez powoda roszczeń, została w ocenie Sądu Okręgowego w zasadzie przesądzona w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 czerwca 2017 r. Powództwo kierowane przeciwko prowadzącym egzekucję komornikom sądowym zostało prawomocnie oddalone. Sąd Apelacyjny w Warszawie rozstrzygnął, iż w toku postępowania egzekucyjnego nie doszło do żadnych nieprawidłowości. Zważywszy na ustalenia poczynione w niniejszym postępowaniu należało podzielić ten pogląd i przyjąć, iż egzekwowane od powoda na rzecz wierzycieli sumy pieniężne, były pobierane zgodnie z treścią tytułów wykonawczych, organy egzekucyjne nie przekroczyły swych uprawnień ustawowych.

W dalszej kolejności Sąd I instancji zwrócił uwagę, iż powód upatrywał naruszenia przepisów prawa przez pozwanego w oparciu o dwie podstawy faktyczne: 1) brak umorzenia egzekucji prowadzonej z wniosku wierzyciela A. K. (2) (K.) mimo wniosku wierzyciela z lutego 2014 r.; 2) kontynuowania egzekucji ze świadczenia emerytalnego powoda mimo zawieszenia postępowania egzekucyjnego prowadzonego z wniosku A. K. (2) (K.), a następnie ustalenia wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego z dniem 29 kwietnia 2014 r. Pierwsza z wyżej powołanych podstaw okazała się bezpodstawsza wobec treści orzeczenia Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie z dnia 11 lutego 2015 r. wydanego w sprawie o sygn.(...). Przedmiotowy zarzut został już prawomocnie rozstrzygnięty i Sąd I instancji był tym orzeczeniem związany w niniejszym postępowaniu. Konsekwencją uznania bezzasadności pierwszego zarzutu, było także stwierdzenie, iż także drugi zasadniczy zarzut powoda pozostawał chybiony. Jak bowiem ustalono, powód posiadał w stosunku do wierzyciela A. K. (2) (K.) zaległości alimentacyjne w wysokości 117 132,42 zł, które mimo wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego podlegały egzekucji. Upadek tytułu wykonawczego nie dotyczył bowiem świadczeń alimentacyjnych należnych wierzycielowi do dnia 29 kwietnia 2014 r., których powód bezsprzecznie nie uregulował, jak również nie dotyczyły już dokonanych zajęć wierzytelności, które pozostawały w mocy mimo zawieszenia postępowania egzekucyjnego, a następnie ustalenia wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego począwszy od określonej w sentencji wyroku daty. Kwestionowane przez powoda czynności komorników sądowych, podejmowane były zgodnie prawem. Na marginesie dodano tu, iż nowa czynność komornika sądowego w postaci zajęcia wierzytelności z dnia 8 kwietnia 2015 r., na którą powołuje się powód, została podjęta na wniosek zupełnie innego wierzyciela – Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W., co nie przystaje do podstawy faktycznej zarysowanej przez powoda. S. K. (1) przy formułowaniu swoich twierdzeń, stracił również z pola widzenia, iż zajmowanie przez organy egzekucyjne kwoty do 60% wypłacanego świadczenia emerytalnego, było również wynikiem prowadzenia egzekucji roszczeń alimentacyjnych na rzecz innych wierzycieli – J. K. (2) oraz M. K. za pośrednictwem komorników prowadzących egzekucję także na wniosek wierzyciela A. K. (2) (K.). Powód zalegał z alimentami w stosunku do tych wierzycieli na kwotę w łącznej wysokości 41 800 zł. Podstawę prawną zajęć świadczenia emerytalnego powoda do wysokości 60%, stanowił natomiast art. 139 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 140 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Egzekucja na rzecz Likwidatora Funduszu Alimentacyjnego jest i była prowadzona w oparciu o przepisy ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 1456 ze zm.), Zgodnie z art. 63 tej ustawy z dniem jej wejścia w życie, Fundusz Alimentacyjny, z którego na rzecz wierzycieli wypłacane były świadczenia przeszedł w stan likwidacji. Likwidatorem Funduszu Alimentacyjnego jest Prezes ZUS-u w zakresie spraw o świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego, do których prawo powstało przed dniem wejścia w życie ustawy o świadczeniach rodzinnych. Zgodnie z ustawą organ egzekucyjny przekazuje Likwidatorowi kwoty ściągnięte od osoby zobowiązanej do alimentacji, pozostałe po zaspokojeniu alimentów. Zgodnie z art. 67 uwzględnienie ewentualnego wniosku wierzyciela o umorzenie lub zawieszenie egzekucji wymaga zgody likwidatora. Decyzją (...) z dnia 12 lutego 2014 r. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odmówił umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaconych na rzecz wierzycielki A. K. (2) (K.) świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego w łącznej kwocie 18 260,22 zł.

Te rozważania doprowadziły Sąd Okręgowy do wniosku, iż nie sposób było przyjąć, aby działania pozwanego Skarbu Państwa – Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych były bezprawne. Egzekucja przeciwko powodowi toczyła się zgodnie z przepisami prawa, na podstawie ważnych i nadal wykonalnych tytułów wykonawczych, pozwany Skarb Państwa posiadał ustawowe umocowanie do domagania się zwrotu wypłaconych z Funduszu Alimentacyjnego kwot, zaś powód jako dłużnik alimentacyjny, miał obowiązek znosić uciążliwości związane z prowadzoną w stosunku do jego majątku egzekucją. Na marginesie dodać należy, iż powód nie przywołał de facto okoliczności faktycznych, w których upatruje zasadność powództwa w stosunku do Skarbu Państwa (tak odszkodowawczego jak i o zadośćuczynienie). Powód nie uczynił tego także po wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Sąd oceniając omawiane roszczenia, poruszał się więc zatem wyłącznie w zakresie podstawy faktycznej nakreślonej przez powoda w pozwie oraz piśmie procesowym z dnia 8 października 2015 r. Powód po kasatoryjnym wyroku Sądu II instancji nie przytoczył żadnych nowych okoliczności faktycznych, które wystąpiły po dacie 8 października 2015 r., co musiało ograniczać ustalenia Sądu (art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 321 k.p.c.). Sąd Okręgowy zwrócił również uwagę, iż powód, poza brakiem wykazania przesłanki bezprawności działań pozwanego, co stanowiło samodzielną przesłankę do oddalenia powództwa odszkodowawczego, nie wykazał także wysokości poniesionej szkody. W powołanych postępowaniach egzekucyjnych, ściągane było bowiem wyłącznie należności wierzycieli alimentacyjnych, co znajdowało oparcie w art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów a także art. 1025 § 1 k. p. c.

Ponadto Sąd I instancji wskazał, iż zgodnie z art. 23 k. c. pozostają pod ochroną prawa cywilnego dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska. Do dóbr osobistych zaliczyć należy wskazywane przez powoda dobro osobiste w postaci „godności” rozumianej jako prawo do godnych z punktu widzenia ekonomicznego warunków życia, wpływających nie tylko na wewnętrzną ocenę powoda, ale również jego postrzeganie przez społeczeństwo. W myśl art. 24 § 1 k. c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie; na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. W sytuacji, w której oparte na art. 448 k. c. roszczenie kierowane jest przeciwko Skarbowi Państwa na tej podstawie, że źródłem naruszenia dóbr osobistych było niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej, analiza odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną władcym działaniem państwa wymaga uwzględnienia art. 77 ust. 1 Konstytucji, który konstruuje model odpowiedzialności państwa za wyrządzenie szkody oraz ma zasadnicze znaczenie dla określenia zakresu cywilnej odpowiedzialności władzy publicznej. Uregulowaniem, które realizuje ten model i stanowi podstawę ogólną odpowiedzialności odszkodowawczej Państwa, jest art. 417 k. c., umieszczony w dziale Kodeksu cywilnego regulującego czyny niedozwolone. Nie budzi wątpliwości, że art. 417 k. c. przewiduje odpowiedzialność opartą na przesłance (obiektywnie) niezgodnego z prawem działania lub zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej, a wina pozostaje poza przesłankami konstytuującymi odpowiedzialność skarbu państwa. W takiej sytuacji zgłoszone roszczenie o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę podlegało w całości oddaleniu, przede wszystkim ze względu na brak związku działania pozwanego Skarbu Państwa z okolicznościami faktycznymi, w których powód upatrywał naruszenia swoich dóbr osobistych w postaci godności osobistej: zmuszenia do życia za 442 zł miesięcznie. Pozwany Skarb Państwa z uwagi na kolejność zaspokajania wierzycieli w toku prowadzonych przeciwko powodowi postępowań egzekucyjnych nie brał udziału w podziale uzyskanych przez organy egzekucyjne sum pieniężnych zajętych ze świadczenia emerytalnego S. K. (1), a to właśnie w konieczności zaspokajania miesięcznych potrzeb życiowych z 40% przysługującego mu świadczenia emerytalnego, powód upatrywał, poniżającego, naruszającego godność osobistą traktowania przez stronę pozwaną. Powód nie wykazał więc aby pozwany naruszył jego godność osobistą. Roszczenie dochodzone w tym zakresie podlegało także oddaleniu z uwagi na brak możliwości przypisania działaniom pozwanego przymiotu bezprawności nie tylko z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, ale także w szerszym ujęciu (które w niniejszym postępowaniu w ocenie Sądu nie ma zastosowania) tj. naruszenia zasad współżycia społecznego. Ewentualnego naruszenia zasad współżycia społecznego również nie nastąpiło. Realizacja

przez pozwanego ustawowych uprawnień, nie może być uznawana za nadużycie prawa, zwłaszcza w sytuacji gdy pozwany realizował pośrednio interesy ogółu obywateli, a także innych osób uprawnionych do alimentacji, mając na celu zasilenie Funduszu Alimentacyjnego, stworzonego w celu wsparcia osób w stosunku do których obowiązani nie wywiązują się z obowiązku alimentacyjnego. Zważywszy, iż sam powód przez lata nie wywiązywał się z obowiązku alimentacyjnego w stosunku do swoich zstępnych, Sąd nie widzi podstaw do uwzględnienia roszczenia o zadośćuczynienie w oparciu o art. 5 k. c., tym bardziej, iż według ugruntowanego orzecznictwa przepis ten nie może stanowić samodzielnej podstawy do uwzględnienia powództwa. Służy bowiem do obrony a nie ofensywnych działań procesowych.

O kosztach postępowania pierwszoinstancyjnego orzeczono na podstawie art. 102 k. p. c.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 20 czerwca 2018 r. wniósł powód S. K. (1) zaskarżając go w części oddalającej powództwo. Ostatecznie powód (w piśmie z dnia 25 stycznia 2019 r.) sformułował następujące zarzuty:

I. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy:

a) art. 217 § 1 i 3 k. p. c. w zw. z art. 229 k. p. c. w zw. z art. 227 k. p. c. poprzez brak przeprowadzenia postępowania dowodowego i ustaleń faktycznych w zakresie podstawy roszczenia, jaką było żądanie odszkodowania za niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej i żądanie zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych, oddalenie wniosków dowodowych powoda, zmierzających do uzasadnienia swoich twierdzeń i wykazania podstawy swoich roszczeń, nieprzeprowadzenie z urzędu dowodu z zeznań strony powodowej w sytuacji, gdy w postępowaniu o odszkodowanie i zadośćuczynienie dowód ten jest dowodem istotnym i pozwalającym na ocenę, w jakim zakresie doszło do wyrządzenia powodowi szkody i krzywdy;

b) art. 217 § 1 i 3 k. p. c. w zw. z art. 227 k. p. c. poprzez niezasadne oddalenie wniosków powoda, zawartych w pkt 3, 4 i 6 pozwu o dołączenie w całości wskazanych akt, w sytuacji gdy przeprowadzenie dowodu ze wskazanych akt wyjaśniałoby okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, w szczególności fakt, czy w sprawie zaistniała przesłanka bezprawności działania organu władzy publicznej, nadto dowody te zostały zgłoszone w pierwszym piśmie procesowym stanowiącym pozew, a jako dowody z dokumentów nie spowodowałyby zwłoki w postępowaniu;

c) art. 233 § 1 w zw. z art. 232 k. p. c. poprzez niezasadne uznanie, iż powód nie wykazał przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa, w sytuacji gdy zostało to uniemożliwione powodowi poprzez oddalenie jego wniosków dowodowych, co doprowadziło do zgromadzenia niepełnego materiału dowodowego i błędnego przyjęcia, iż w sprawie nie zachodzą przesłanki do uwzględnienia powództwa w całości;

d) art. 233 § 1 k. p. c. poprzez dokonanie ustaleń faktycznych w sprawie w sprzeczności z zebrany w sprawie materiałem dowodowym i niezasadne uznanie, iż w sprawie nie zachodzą przesłanki do uwzględnienia powództwa w całości;

II. Naruszenie przepisów prawa materialnego:

a) art. 139 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 140 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach poprzez jego niezastosowanie i błędne uznanie, iż w sprawie dokonywano zajęcia świadczeń emerytalnych powoda w wysokości odpowiadającej tym przepisom, a ZUS prawidłowo i w należytej wysokości przekazywał zajęte wierzytelności na poczet świadczeń alimentacyjnych, nie egzekwując należności likwidatora funduszu alimentacyjnego, w sytuacji zajęcia świadczeń powoda ponad miarę i na podstawie tytułów wykonawczych na zaspokojenie należności alimentacyjnych osób fizycznych, a na zaspokojenie wierzytelności likwidatora funduszu alimentacyjnego,

b) art. 28 ust. 2 ustawy o pomocy uprawnionym do alimentów poprzez jego niezastosowanie i błędne uznanie, iż należności likwidatora funduszu alimentacyjnego powstałe z tytułu wypłaconych świadczeń alimentacyjnych były zaspokajane w sprawie zgodnie z kolejnością określoną w tym przepisie;

c) art. 67 w zw. z art. 68 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych w zw. z art. 5 k. c. poprzez niezasadne uznanie decyzji o odmowie umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaconych na rzecz wierzycielki świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego za odpowiadającą przepisom prawa, w sytuacji gdy w szczególności uzasadnionych przypadkach, związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów, likwidator może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności likwidowanego Funduszu z tytułu wypłaconych świadczeń z Funduszu;

d) art. 5 k. c. poprzez jego niezastosowanie w stanie faktycznym niniejszej sprawy, z którego wynika że powodowi po dokonaniu potrąceń ze świadczenia emerytalnego pozostaje kwota rażąco niska, która nie wystarcza na zaspokojenie podstawowych jego potrzeb i niezasadne uznanie, że powód upatruje podstawy swoich roszczeń w tym przepisie, w sytuacji gdy podstawą prawną twierdzeń powoda są przepisy statuujące odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkodę i krzywdę, natomiast działania pozwanego powinny być oceniane w odniesieniu do zarzutu sprzeczności z zasadami współżycia społecznego z uwagi na prowadzenie egzekucji w ocenie powoda niezgodnie z przepisami prawa;

e) art. 23 w zw. z art. 24 § 1, 417 § 1 oraz 448 k. c. poprzez niezasadne uznanie, iż nie istnieje związek pomiędzy działaniem Skarbu Państwa, a okolicznościami faktycznymi, w których powód upatruje się naruszenia swoich dóbr osobistych, co za tym idzie że w sprawie nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda wskutek bezprawnych działań pozwanego oraz że tym samym nie zaistniały przesłanki do zasądzenia na jego rzecz zadośćuczynienia za doznaną w ten sposób krzywdę;

f) art. 417 § 1 k. c. poprzez niezasadne uznanie, iż w sprawie nie zaistniała przesłanka bezprawności działań pozwanego, a co za tym idzie błędne przyjęcie, że Skarb Państwa nie będzie w niniejszej sprawie odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną poprzez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej, w sytuacji gdy doszło do braku umorzenia egzekucji prowadzonej z wniosku wierzyciela A. K. (2) mimo wniosku wierzyciela z lutego 2014 r., a nadto kontynuowano egzekucję ze świadczenia emerytalnego powoda, mimo zawieszenia postępowania egzekucyjnego prowadzonego z wniosku A. K. (2), a następnie mimo ustalenia wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego.

Podnosząc powyższe zarzuty apelujący wnosił o zmianę wyroku w zaskarżonym zakresie i uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania celem przeprowadzenia postępowania dowodowego, a nadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa advokackiego według norm przepisanych, zaś z ostrożności procesowej, na podstawie art. 102 k. p. c. apelujący wnosił również o odstąpienie od obciążania powoda kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego z uwagi na jego trudną sytuację.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie była zasadna, albowiem podniesione w niej zarzuty okazały się być chybione.

Dokonując w pierwszej kolejności oceny zarzutów naruszenia prawa procesowego należy zwrócić uwagę, iż powód formułuje w tym zakresie cztery zarzuty – wszystkie mające w istocie charakter zarzutów dowodowych – dotyczące: nieprzeprowadzenie z urzędu dowodu z przesłuchania powoda, oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z akt komorniczych; uznanie roszczenia za nieudowodnione, pomimo oddalenia wniosków dowodowych powoda, wreszcie dokonanie ustaleń faktycznych w sprzeczności z zebrany materiał dowodowy. W pierwszej kolejności zważył tu należy, iż zarzut naruszenia przepisów postępowania, aby mógł być uznany za jakkolwiek skuteczny, winien wskazywać wpływ danego rodzaju uchybień na treść rozstrzygnięcia. Zarówno treść samych zarzutów, jak i ich uzasadnienia (które w istocie powiela zawarte już w samych zarzutach twierdzenia) nie wskazuje, jaki był wpływ tak wskazywanych uchybień na treść zaskarżonego wyroku, zaś w szczególności jakie konkretnie okoliczności faktyczne zostały przez Sąd Okręgowy uznane za nieudowodnione, a winny zostać udowodnione przy takim przeprowadzeniu postępowania dowodowego, którego wzorzec został wskazany we wniesionym środku zaskarżenia. Już tylko z tej przyczyny zarzuty te nie mogły być uznane za trafne.

Dodatkowo należało zwrócić uwagę – co do pierwszego z powyższych zarzutów - iż jakkolwiek zgodnie z art. 232 zd. 2 k. p. c. sąd może dopuścić dowód niewskazany przez stronę, jednakże z jednej strony apelujący naruszenia tego uregulowania Sądowi Okręgowemu – przy redakcji tego zarzutu - nie zarzuca, z drugiej zaś treść powyższego uregulowania stanowi wyjątek od ogólnej zasady, zgodnie z którą strony obowiązane są wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Tym samym zarzut nieprzeprowadzenia dowodu, aby mógł być uznany za skuteczny winien również wskazywać na przyczyny, dla których w ocenie skarżącego dowód ten powinien być przeprowadzony z urzędu (względnie jakiego rodzaju przeszkody uniemożliwiły stronie poszukującej ochrony wystąpienie z tego rodzaju wnioskiem dowodowym). Wreszcie zwrócić należy uwagę, iż brak przeprowadzenia dowodu z przesłuchania powoda (jak należy wnioskować na okoliczność rozmiaru krzywdy, chociaż tej kwestii skarżący również w sposób precyzyjny nie wskazuje) mógłby być uznany za uchybienie jedynie wówczas, gdyby w sprawie występowały przesłanki umożliwiające co do zasady uwzględnienie powództwa.

W zakresie drugiego z zarzutów naruszenia prawa procesowego dodatkowo należało zwrócić uwagę, iż oddalenie wniosków powoda zawartych w pozwie – jak wynika z pisemnych motywów zaskarżonego wyroku - nastąpiło w związku z uznaniem za udowodnione tych okoliczności poprzez inne dokumenty i ich kopie złożone przez powoda do akt sprawy. Okoliczność ta czyni postawiony w apelacji zarzut w istocie niezrozumiałym. Spostrzeżenie to należało podzielić w stosunku do trzeciego zawartego w apelacji powoda zarzutu naruszenia prawa procesowego. Ostatni z zarzutów naruszenia prawa procesowego – z uwagi na lakoniczne uzasadnienie w tej części – pozostaje w istocie całkowicie niezrozumiałym. Tym samym nie mógł być on uznany za zasadny.

Dokonując oceny zarzutów prawa materialnego w pierwszej kolejności należało sformułować spostrzeżenie natury ogólnej – w związku z prawomocnym oddaleniem powództwa w stosunku do prowadzących egzekucję komorników, należało wyróżnić ewentualne nieprawidłowości popełniane w toku postępowania egzekucyjnego. Jak się bowiem wydaje skarżący formułując zarzuty naruszenia prawa materialnego – art. 139 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, czy też art. 28 ust. 2 ustawy o pomocy uprawnionym do alimentów, czy też również wskazanych przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych, wskazuje, iż dochodzone od powoda kwoty nie powinny być egzekwowane lub powinny być egzekwowane w innej wysokości. Nieprawidłowości dotyczące postępowania egzekucyjnego co do zasady nie obciążają wierzyciela. Nie sposób w relacji wierzyciel – komornik doszukiwać się podobnych relacji, jak pomiędzy mocodawcą a pełnomocnikiem. Jeżeli zatem doszłoby do egzekwowania kwoty wyższej, aniżeli dozwolona ustawowo (w szczególności w sposób nieuprawniony komornik dokonywałby egzekucji kwot do 60% wysokości świadczenia emerytalnego), odpowiedzialność z tego tytułu co do zasady spoczywa na komorniku, albowiem to jego czynności spowodowałyby dokonanie naruszenia ustawy.

Dodatkowo w zakresie pierwszego z zarzutów naruszenia prawa materialnego należało zwrócić uwagę, iż podnosząc zarzut naruszenia art. 140 ust. 1 pkt 1 skarżący w istocie kwestionuje to, iż należności obecnie służące Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych mogą być egzekwowane do 60% wysokości świadczenia. Kwestia ta musi wzbudzać oczywiste wątpliwości. Przy przyjęciu prezentowanej we wniesionym środku zaskarżenia optyki, dłużnikowi alimentacyjnemu niejako „opłacałoby się” uchylanie się od zaspokajania swoich zobowiązań alimentacyjnych i doprowadzanie do sytuacji, iż te zobowiązania realizowane są przez wskazane fundusze państwowe. O ile bowiem w sytuacji dochodzenia roszczeń przez pierwotnego wierzyciela alimentacyjnego, tego rodzaju wierzytelności alimentacyjne mogłyby być egzekwowane do wysokości 60% świadczenia, o tyle w drugiej sytuacji – do 25% wysokości tego świadczenia. Tego rodzaju koncepcja – zgodnie z którą sytuacja dłużnika, który nie zaspokaja swoich zobowiązań jest lepsza od sytuacji dłużnika, który te zobowiązania realizuje – pozostawałaby w sprzeczności z zasadą racjonalnego ustawodawcy. W opisaney wyżej sytuacji należało przyjąć, iż operator funduszu państwowego, z którego zaspokajane są wierzytelności alimentacyjne w przypadku braku możliwości ich wyegzekwowania od dłużnika, wstępuje w sytuację pierwotnego wierzyciela i uprawniony jest do prowadzenia egzekucji na takich samych zasadach jak wierzyciel alimentacyjny.

Kolejny z zarzutów naruszenia prawa materialnego – art. 28 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów nie jest zrozumiałym, być może z uwagi na to, iż również ten zarzut został uzasadniony w sposób

lakoniczny. Ogólnie wskazać należy, iż zgodnie z powyższym uregulowaniem w przypadku gdy w okresie wypłaty świadczenia z funduszu alimentacyjnego należności z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej nie zostaną zaspokojone, po zaprzestaniu wypłaty świadczenia organ prowadzący postępowanie egzekucyjne zaspokaja w następującej kolejności:

- 1) należności wierzyciela alimentacyjnego - do wysokości zasądzonych miesięcznie świadczeń,
  - 2) należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy - do ich całkowitego zaspokojenia,
  - 3) należności powstałe z tytułu zaliczek alimentacyjnych wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej - do ich całkowitego zaspokojenia,
  - 4) należności wierzyciela alimentacyjnego - do ich całkowitego zaspokojenia,
  - 5) należności likwidatora funduszu alimentacyjnego powstałe z tytułu świadczeń alimentacyjnych wypłaconych na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 1974 r. o funduszu alimentacyjnym[18] - do ich całkowitego zaspokojenia
- po należnościach określonych w art. 1025 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego, a przed należnościami określonymi w art. 1025 § 1 pkt 2 - 10 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego. Z powyższego uregulowania wynika z jednej strony, iż należności tego rodzaju, jak przysługujące Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych zaspokajane są do ich całkowitego zaspokojenia, a z drugiej strony, iż korzystają one z pierwszeństwa, przy podziale sumy uzyskanej z egzekucji ustępując jedynie kosztom egzekucyjnym. Nie sposób zorientować się, co dokładnie skarżący miał na myśli podnosząc powyższy zarzut.

Kolejny z zarzutów naruszenia prawa materialnego również winien być uznany za chybiony – wskazuje on na wadliwość decyzji o odmowie umorzenia należności. Kwestie te zostają poza jurysdykcją sądów powszechnych, zaś zarzuty co do nieprawidłowości decyzji w tym zakresie mogły być przez skarżącego ponoszone w toku stosownego postępowania administracyjnego i sądownoadministracyjnego. Jak należy wnioskować powód zrezygnował z takiej możliwości. Z uwagi na charakter takiej decyzji należało uznać, iż jest ona w toku niniejszego postępowania wiążąca.

Przechodząc do oceny zarzutu naruszenia art. 5 k. c., to ponownie z uwagi na jedynie ogólne jego uzasadnienie, należy w pierwszej kolejności wskazać, iż nadużycie prawa podmiotowego, o którym mowa w powyższej regulacji, jak powszechnie przyjmuje się zarówno w orzecznictwie, jak i poglądach doktryny, może być wyłącznie zarzutem o charakterze obronnym. Nie sposób skutecznie domagać się uwzględnienia powództwa, utrzymując, iż obrona przed tym powództwem stanowi przejaw nadużycia prawa podmiotowego. Nawet jednak przy przyjęciu, iż chodzi tu powodowi o innego rodzaju działania pozwanego, które chociaż znajdujące swe uzasadnienie w normach prawa materialnego, stanowiły przejaw nadużycia prawa podmiotowego, to zauważyć należy, iż tego rodzaju konstrukcja – pomijając tu nawet kwestie, czy znajdowałaby ona jakiegokolwiek oparcie w przeprowadzonych lub choćby zaoferowanych przez powoda dowodach – mogłaby w praktyce przemawiać za uwzględnieniem powództwa jeżeli dodatkowo doszłoby tu do wzbogacenia się pozwanego, a zatem w praktyce uwzględnienie roszczenia w takiej sytuacji byłoby możliwe, gdyby w związku z naruszeniem zasady, o której mowa w art. 5 k. c. pozwany wzbogacił się kosztem powoda. Mając na uwadze, iż – co nie było w sprawie kwestionowane – powód w dalszym ciągu pozostaje dłużnikiem pozwanego, tego rodzaju sytuacja w ogóle nie miała miejsca.

W świetle powyższych okoliczności zarzut naruszenia art. 23 k. c. stał się w istocie bezprzedmiotowy – przede wszystkim dlatego, iż za wskazywane przez powoda naruszenia, odpowiadać mogłyby co najwyżej podmioty prowadzące postępowanie egzekucyjne. W zakresie zaś zarzutu naruszenia art. 417 § 1 k. c., należy zwrócić uwagę, iż zgodnie z art. 67 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 111) egzekucję należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu prowadzi się w dalszym ciągu aż do ich zaspokojenia. Organ egzekucyjny przekazuje likwidatorowi kwoty ściągnięte od osoby zobowiązanej do alimentacji,

pozostałe po zaspokojeniu alimentów i należności z tytułu wypłaconej zaliczki alimentacyjnej; wnioszek o umorzenie lub zawieszenie egzekucji wymaga zgody likwidatora. Z powyższego uregulowania wynika, iż wnioszek A. K. (2) o umorzenie postępowania egzekucyjnego był nieskuteczny do czasu wyrażenia zgody przez likwidatora funduszu. W tym czasie komornik uprawniony był do dalszego prowadzenia czynności egzekucyjnych. Ponownie w tym zakresie należało podkreślić, iż ewentualna odpowiedzialność za nieprawidłowo podejmowane przez komornika działania ponosił komornik, nie zaś pozwany.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako bezzasadną – stosownie do art. 385 Kodeksu postępowania cywilnego.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 oraz 391 § 1 k. p. c. i § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 ze zm.). Sąd Apelacyjny nie znalazł to podstaw do zastosowania art. 102 k. p. c. Zwrócić należy uwagę, iż strona decydująca się na wniesienie apelacji dysponuje już rozstrzygnięciem wyroku Sądu I instancji (niekorzystnym dla siebie), skoro dysponując tego rodzaju poglądem decyduje się na wywiedzenie stosownego środka zaskarżenia, to nie sposób zwalniać jej od skutków finansowych tak podjętej decyzji procesowej, a tym samym skutki takie niejako przerzucać na drugą stronę postępowania. O kosztach należnych ustanowionemu pełnomocnikowi z urzędu orzeczono w oparciu o zasadę wynikającą z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (t. jedn. Dz. U. z 2019 r., poz. 1513 ze zm.) oraz § 16 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 6 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. poz. 1714 ze zm.).

Z tych przyczyn orzeczono jak w sentencji.